

bulutlar

aristofanes

000

KİŞİLER

STREPSIADES: Orta yaşlı bir Atinalı

PHEIDIPPIDES: Genç bir Atinalı, Strepsiades'in oğlu

XANTHIAS: Strepsiades'e hizmet eden bir köle

STUDENT: Socrates'in Düşünhane'deki öğrencilerinden biri

SOCRATES: Düşünhane'de baş öğretmen

BULUTLAR KOROSU

HAKLI YORUM: Yaşlı bir adam

HAKSIZ YORUM: Genç bir adam

PASIAS: Strepsiades'in alacaklılarından biri

WITNESS: Pasias'ın arkadaşı

AMYNIAS: Strepsiades'in alacaklılarından biri

SOKRATES'İN ÖĞRENCİLERİ

*Sahne: Sahnenin ortasında Sokrates'in eğitim kurumu Düşünhane¹'ye açılan bir kapı vardır. Sahnenin bir tarafında Strepsiades'in evi, evinin önünde iki yatak vardır. Düşünhane'nin dışında yuvarlak ve kilden bir heykeli, Strepsiades'in evinin dışında da Hermes'in kilden heykeli vardır. Şafaktan az önce-
dir. Strepsiades ve Pheidippiades iki yatakta yatmaktadırlar. Strepsiades yatakta huzursuzca bir o yana bir bu yana dönmektedir. Pheidippides uykusunda gürültülü bir biçimde osurur. Strepsiades uyanıp yatakta oturur pozisyon alır.*

STREPSIADES

Lanet olsun! Tanrı aşkına, bu gece nasıl olur da böyle bitmek bilmez?

Adeta sonu yok. Gün asla doğmayacak mı?

Horoz sesi duyalı epey oldu ama kölelerim horuldamaya devam ediyorlar.

Eskiden olsa cesaret dahi edemezlerdi. Ahh, şu lanet ve yıkıcı savaş –

bir yığın dert. Artık kendi kölelerimi bile cezalandırmama izin yok². Ha bir de şu çocuk, asla yerinden kalkmayan ama gece boyu horlayan. Yatakta rahatı yerinde, beş kat yün örtüyle sarılı.

Eh iyi madem, sanırım kıvrılıp yatmalı ve horultulara gömülmeliyim.

¹ *Düşünhane*: Yunanca *phrontisterion* sözcüğü (okul veya akademi anlamında) burada *Düşünhane* olarak çevrilmiştir.

² Savaş esnasında köleler için düşman topraklarına kaçmak daha kolaydı çünkü buradaki sahipleri onlara çok daha özenli davranmak zorundaydı.

[Strepsiadēs yeniden yatar ve uyumaya çalışır. Pheidippides yeniden osurur. Strepsiadēs en sonunda uyumaya çalışmaktan vazgeçer.]

Uyuyamıyorum. Çok ümitsiz durumdayım,
şu borçlar beni yiyip bitiriyor –
oğlum yüzünden, onun harcamaları,
yarış atları yüzünden. Saçını uzatır ve atlarına– ki at-
larına takıntılıdır–
at arabasına biner. Atları düşler³.
Ve ben ayın geçip gittiğini,
Ay döngüsünün yirmiyedinci gününde,
Faiz ödemelerinin yığılmaya devam ettiğini gördükçe
Ölüyorum⁴.

[Kölelerden birine seslenir]

Hey, çocuk! Lambayı yak. Hesaplarımı getir.

[Köle Xanthias ışık ve kağıt destesiyle girer]

Ver bakayım şunları da borçlarımı kontrol edeyim.
ne kadarmış? O zaman faiz...-
Bunun üzerine çalışmam gerek. Şimdi bir bakalım...
Ne kadar borcum var? “Pasiās’a 12 mna?”
Pasiās’a on iki mna! Ne için?
Ah tamam, bildim – o atı, safkan atı aldığımda. Ne ap-
talım!
Keşke gözlerim kör olsaydı⁵.

³ Saç uzatmak ve yarış atı sahibi olmak çok zengin ailelerin oğullarının ayırt edici bir özelliği idi.

⁴ Strepsiadēs’in borçlarına her 28 günlük ayın bitiminde zam gelmektedir.

⁵ On iki mna yüz dirhemdir ve kaydadeğer bir meblağdır.

PHEIDIPPIDES [*uykusunda konuşur*]

Philon bu hiç adil değil! Düz sür arabanı.

STREPSIADES

İşte benim sorunum – beni öldüren şey işte bu.

Uykusunda bile at peşinde!

PHEIDIPPIDES [*uykusunda*]

Bu savaş arabası yarışında

Pisti kaç kez dönüyorduk?

STREPSIADES

Beni, babanı sürüyorsun, dönemeçten çok öteye. Bakalım, Pasiyas'tan sonra kime, ne borcum varmış?

“Üç mna Amynias'a.” Ne için?

Küçük bir at arabası tahtası ve bir çift tekerlek için mi?

PHEIDIPPIDES [*uykusunda*]

Bırak at dönsün. Sonra eve götürürsün.

STREPSIADES

Sen dostum, sen de benim paramın içinde yuvarlanıyorsun.

Şu anda mahkemede de kaybettim ve diğer alacaklılar fazilerini alabilmek için benim varımı yoğunluğa ele geçirecekler.

PHEIDIPPIDES [*uyandır*]

Ne oldu baba? Bütün gece orda homurdanıp durdun.

STREPSIADES

İcra memurları yatakta her yanıma ısırmağa devam ediyorlar.

PHEIDIPPIDES

Gevşe artık baba.

Bırak biraz uyuyayım.

STREPSIADES

Bütün gece uyuyup durdun.

Şunu aklında tut ki gün gelecek bu borçlarla sen uğraşacaksın.

[Pheidippides döner ve uyumaya devam eder]

Her neyse, lanet olsun.

Keşke şu çöpçatan acılar içinde ölmüş olsaydı,

Şu anneni ve beni birbirimize yamayan çöpçatan.

O güne kadar mutlu bir hayatım vardı,

basit, sıradan bir kır hayatı,

mutlu mesut, bal arıları etrafımda, koyunlar ve pek tabii zeytinler.

Sonra evlendim- Megacles'in oğlu Megacles'in yeğeniyle.

Bir köy adamıydım, ama o şehirden geliyordu- gerçek bir snop,

tıpkı Coesyra⁶ gibi müsrif.

Sonra onunla evlendim ve birlikte yatağa girdik,

Taze şarap, kuruyan incirler, koyun yünü gibi bir dolu güzel şey kokuyordum. Ona gelince, o, parfüm, safran, uzun öpüşler, hırs, müsriflik ve çok, çok fazla seks kokuyordu.

Şimdi onun tembel teneke olduğunu söylemiyorum.

⁶ *Megacles* Atina'da epey aristokrat bir ailenin üyeleri arasında yaygın bir isimdi. *Coesyra* ise bu aileden Megacles'in annesiydi, savurgan harcamaları ve kibiriyle meşhurdu.

Dokurdu, ama çok fazla yün kullanırdı.

Konuya değinebilmek için ona bu pelerini gösterir ve şöyle derdim, “Kadın, dokumaların çok çok kalın⁷.”

[*Lamba söner*]

XANTHIAS

Lambada daha fazla yağ kalmadı.

STREPSIADES

Lanet olsun!

Lamban neden bu kadar açgözlü? Buraya gel.

Seni yumruklamam lazım.

XANTHIAS

Neden bana vurmanız gerekiyor?

STREPSIADES

Çünkü içinde kapkalin bir fitil var.

[*Köle Strepsiades'e aldırılmaz ve evin içinde uzaklaşıp gider*]

Sonra, bu çocuk elimize doğdu—

Kendimden ve kendi iyi eşimden bahsediyorum—

Adının ne olacağı üstüne tartıştık.

Karım onun adına -hippos eklemeye takmıştı

hani Xanthippos, Callipedes veya Chaerippos⁸ gibi.

Ben, ben Pheidones ismini istedim,

⁷ Dokuma yaparken yünü sık eğirmek daha fazla yün kullanılmasına ve daha fazla maliyete neden olur. Strepsiades'in giydiği artık delik deşik olmuş bir pelerindir.

⁸ -hippos “at” demektir. Anne, oğlunun devamlı suretle zengin aristokrat sınıfın emarelerini taşımasını istemiştir. Xanthippos, Pericles'in babasının ve oğlunun adıdır. Diğer isimler fazla aristokrat ve yaygın değildir.

Büyükbabasının adıydı. Peki, bunun hakkında kavga ettik

Ve sonra, bir süre sonra, sonunda anlaştık.

Ve böylece oğlana Pheidippides dedik.

Genç çocuğumuzu beşikte sallar ve şöyle derdi,

“Büyüdüğünde, arabanı Acropolis’e süreceksin, tıpkı Megacles gibi, upuzun bir kaftan içinde...” Bense şöyle derdim, “Hayır –

sürünü Phellus’tan gerisin geri süreceksin,

tıpkı baban gibi, deriden postunun içinde...”

söylediğim tek bir sözü bile dinlemedi.

Ve şimdi de işlerimi batırıyor—

darboğaza sokuyor. Öte yandan ben bütün bir gecemi

bu zorluktan nasıl çıkacağımı düşünerek geçirdim,

bir yol buldum, sahiden iyi bir yol—

mucizeler yaratabilir, eğer başarabilir,

onu ikna edebilirim, keyfim yerine gelecektir.

Pekala, önce onu uyandırsam iyi olacak. Fakat nasıl?

Bunu yapmanın en kibar yolu ne ola ki?

[Strepsiades Pheidippiades’in üzerine eğilir onu nazikçe dürtükler]

Pheidippides... küçük Pheidippides’im...

PHEIDIPPIDES *[çok uykuludur]*

Ne var baba?

STREPSIADES

Bir öpücük ver bakalım—

sonra da sağ elini ver.

[Pheidippides oturur, uzanır ve babasının dediğini yapar]

PHEIDIPPIDES

Tamam. Al işte.

Neler oluyor?

STREPSIADES

Söyle bakalım—beni seviyor musun?

PHEIDIPPIDES

Evet baba, atların tanrısı Poseidon üzerine yemin ederim.

STREPSIADES

Bana şu atlardan da tanrısından da bahsetme—

başına gelenlerin hepsi bu tanrı yüzünden.

Ama şimdi, oğlum, eğer beni gerçekten seviyorsan,

Tüm kalbinle, o zaman dediğimi yaparsın.

PHEIDIPPIDES

Ne yapmam gerektiğini mi söyleyeceksin?

STREPSIADES

Yaşam biçimini mümkün olan en kısa sürede değiştir,

sonra da git ve salık vereceğim şeyi öğren.

PHEIDIPPIADES

Öyleyse söyle – benden ne istiyorsun?

STREPSIADES

Ne dersem yapacak mısın?

PHEIDIPPIADES

Evet, yapacağım—

Dionysus üzerine yemin ederim.

STREPSIADES

Bu yerin adı Düşünhane, akıllılar için.
Burada bir adam var tartışan ve ikna eden.
Diyorlar ki gökyüzü bir fırın söndürücüsü,
o bizim etrafımızda—bizler onun kömürüyük
Eğer biri onlara nakit para verirse, onlar da ona öğretirlermiş
bir tartışma nasıl kazanılır, her koşulda
ve ister haklı ister haksız.

PHEIDIPPIDES

Kimmiş bu adamlar?

STREPSIADES

Emin değilim
kendilerine ne diyorlar, ama iyi, hoş adamlar
ve derin düşünen entelektüel tipler

PHEIDIPPIDES

Saçma! Bir avuç işe yaramaz. Ben onları bilirim—
Soluk benizli şarlatanlar sözünü ettiğin,
Ayakkabları yok, şu işe yaramazlara benzerler
Yok mu Sokrates ve Chaerephon⁹.

STREPSIADES

Şşş, sessiz ol
Haklarında saçma sapan konuşma
Eğer babanın her gün ne yiyeceğini düşünüyorsan
At yarıştırmayı bırak ve benim saikim için

⁹ *Chaerephon*: Sokrates'in ünlü bir arkadaşıdır.

Bunların arasına katıl.

PHEIDIPPIDES

Dionysus aşkına hayır!

Bana karşılığında Leogoras'ın sülünlerinden¹⁰ de bahşetsen olmaz.

STREPSIADES

Hadi oğlum,--

Şu dünyada en sevdiğim insan sensin.

Sana yalvarıyorum. Oraya git ve bir şeyler öğren.

PHEIDIPPIADES

Öğrenmemi istediğin şey nedir?

STREPSIADES

Diyorlar ki,

bu adamların iki tür savunmaları varmış—

İyi olan, artık her ne demekse, ve Kötü olan. Şimdi, bu iki savunmadan kötü olan,

Haksız bir davayı bile savunup kazanabilirmiş.

Bu yüzden, eğer benim için böyle konuşmayı öğrenecek olursan,

eğer haksız bir savunma yapmayı yani, o halde ne ala,

senin yüzünden başıma açılan tüm borçlardan,

kurtulacağım hiç kimseye hiçbir şey ödemedem¹¹.

PHEIDIPPIDES

Yolu yok.

¹⁰ *Sülünler Atina'da oldukça seyrek bulunurdu. Leogoras oldukça varlıklı bir Atinalıydı.*

Çünkü onlarınki gibi soluk bir suratla, çıkamam genç zengin Şövalyelerin¹² karşısına.

STREPSIADES

Öyleyse, Demeter aşkına, benim yemeğimden yiye-mezsün daha fazla

--ne sen, ne senin koşum atların, ne de damgalı safkan atların. Cehenneme kadar yolun var—

Seni bu evden kapı dışarı edeceğim.

PHEIDIPPIDES

Pekala—

Megacles Amca atlarım olmadan yaşamama izin ver-meyecektir.

Ben eve gidiyorum,

Senin ne yapacağın da gerçekten umrumda değil.

[Pheidippides ayağa kalkar ve evin içine girer. Strepsiades yataktan çıkar]

STREPSIADES

Pekala, yere düştüysem yerde kalacak değilim.

Tanrılarımın dua edip oraya kendim gideceğim—

Şu Düşünhane'de kendim eğitim alacağım

Yine de, yaşlı ve yavaşım—hafızam bitik.

O kılı kırk yaran kanıtlamaları nasıl öğreneceğim?

Tüm diğer o süslü şeyleri? Ama gitmek zorundayım.

Niye oyalanıp duruyorum ki?

Kapılarını çalıyor olmalıydım.

¹² *Şövalyeler*, süvari sınıfını oluşturan varlıklı genç adamları tanımlamak için kullanılan bir terim.

[Strepsiades Düşünhane'nin kapısına adım atar ve kapıyı çalar

Hey, çocuk ... ufaklık.

ÖĞRENCİ *[İçerden]*

Cehenneme git!

[Kapı açılır ve öğrenci görünür]

Kim çalıyor kapıyı?

STREPSIADES

Ben Strepsiades, Pheidon'un oğlu, Kikynna demosundan.

ÖĞRENCİ

Aman tanrım, ne aptal adam

kapıyı böyle sert vuruyor. Hiç aklına gelmiyor.

Yeni bulunmuş bir fikrin kaçmasına neden oldun!

STREPSIADES

Üzgünüm. Fakat buradan uzakta, köyde yaşıyorum. Ne olduğunu anlatın bana.

Nedir kaçan?

ÖĞRENCİ

Öğrenci olmayanlara bundan bahsetmek,

doğru değildir.

STREPSIADES

Endişelenmene gerek yok—

anlatabilirsin bana. Buraya bir öğrenci olarak geldim,

Düşünhane'de çalışmak için.

ÖĞRENCİ

Öyleyse anlatayım.

Fakat bunları sır olarak düşünmelisin,
Bizim kutsal gizemlerimiz. Bir süre önce,
Chaerephon'u bir bit ısırды tam sağ kaşının üstünden,
ve sonra atladı Sokrates'in başına.
Böylece sonra Sokrates sorguladı Chaerephon'u
Bir pire kaç pire adımı kadar zıplayabilir tek seferde.

STREPSIADES

Bunu nasıl ölçebildi?

ÖĞRENCİ

En ustaca şekilde. Biraz balmumu eritti,
Sonra pireyi aldı ve iki adım batırdı içine.
Soğuyunca balmumu, pirenin İran terlikleri oldu
Bunları çıkardı ve boşluğu ölçtü.

STREPSIADES

Zeus aşkına, ne dahiyane bir zeka!

ÖĞRENCİ

Dahasını da duymak ister misin Sokrates'ten?
Bir başkasını fikirlerinden? Ne dersin?

STREPSIADES

Hangisi? Anlat bana...

[Öğrenci isteksizmiş gibi rol yapar]

Yalvarıyorum sana.

ÖĞRENCİ

Pekala.

Bir keresinde Sphettus'un oğlu Chaerephon Sokrates'e sordu,

Onun fikrine göre bir sivrisinek ağzından mı vızıldardı
yoksa anüs büzüğünden mi.

STREPSIADES

Peki Sokrates ne yanıt verdi?

ÖĞRENCİ

Dedi ki, sivrisineğin bağırsak yolu dardır—

Böylece içinden geçen hava, sıkışıklık yüzünden,
çıkışa doğru ittirilir.

Sonra ise dar bir borunun yanında içi boş bir alan
olarak bu delik havanın kuvvetinin neden olduğu gü-
rültüyü iletir.

STREPSIADES

Öyleyse sivrisineğin kıç değil koca bir trompettir!

Bunu yapabilen,

Bir sivrisineğin anüsünü dikkatle inceleyen adam ne
şanslıdır!

Bir sivrisineğin bağırsaklarının içini dışını bilen bir
adami

Hukuk davalarını kazanmada da sorun yaşamayacak-
tır.

ÖĞRENCİ

Daha demin harika bir fikri kaybetti—

bir kertenkele çaldı onu!

STREPSIADES

Nasıl olur? Anlat bana.

ÖĞRENCİ

Ayın hareketleri üzerine çalışıyordu—
yörüngesini ve dönüşlerini.

Bir gece, ışıldayan gökyüzüne ağzı açık gözünü dikmişken,

Çatıdaki bir kertenkele Sokrates'in üzerine işedi.

STREPSIADES

Bir kertenkele Sokrates'in üzerine işedi!

Çok iyi!

ÖĞRENCİ

Sonra, dün gece akşam yemeği yemedik.

STREPSIADES

Peki, peki. Sokrates'in size yiyecek bir şeyler getirmek için izlediği yol ne oldu?

ÖĞRENCİ

Masanın üzerine ince bir kül tabakası serdi,

Sonra tükürdü, güreş okuluna gitti, oradan bir eşcinsel seçti,

Pelerinini soydu ve sonra onu akşam yemeği için sattı.

STREPSIADES

Ve tüm bu olanlara rağmen biz hala Thales'e¹³ hayranlık duyuyoruz öyle mi?

Haydi, aç şu Düşünhane'yi—

Daha fazla gecikmeden Sokrates'i görmeme izin ver.

Öğrenmek için can atıyorum. Haydi aç şu kapıyı.

[Düşünhane'nin kapıları yavaşça açılır, Sokrates'in öğrencileri (oda içinde olmayan) bir sundurma üzerine ders çalışmaktadırlar. Hepsi birbirinden absürd pozisyonlarda ve hepsi son derece zayıf ve solgundurlar]

¹³ *Thales*, İ.Ö. altıncı yüzyıldan çok ünlü bir düşünürdür.